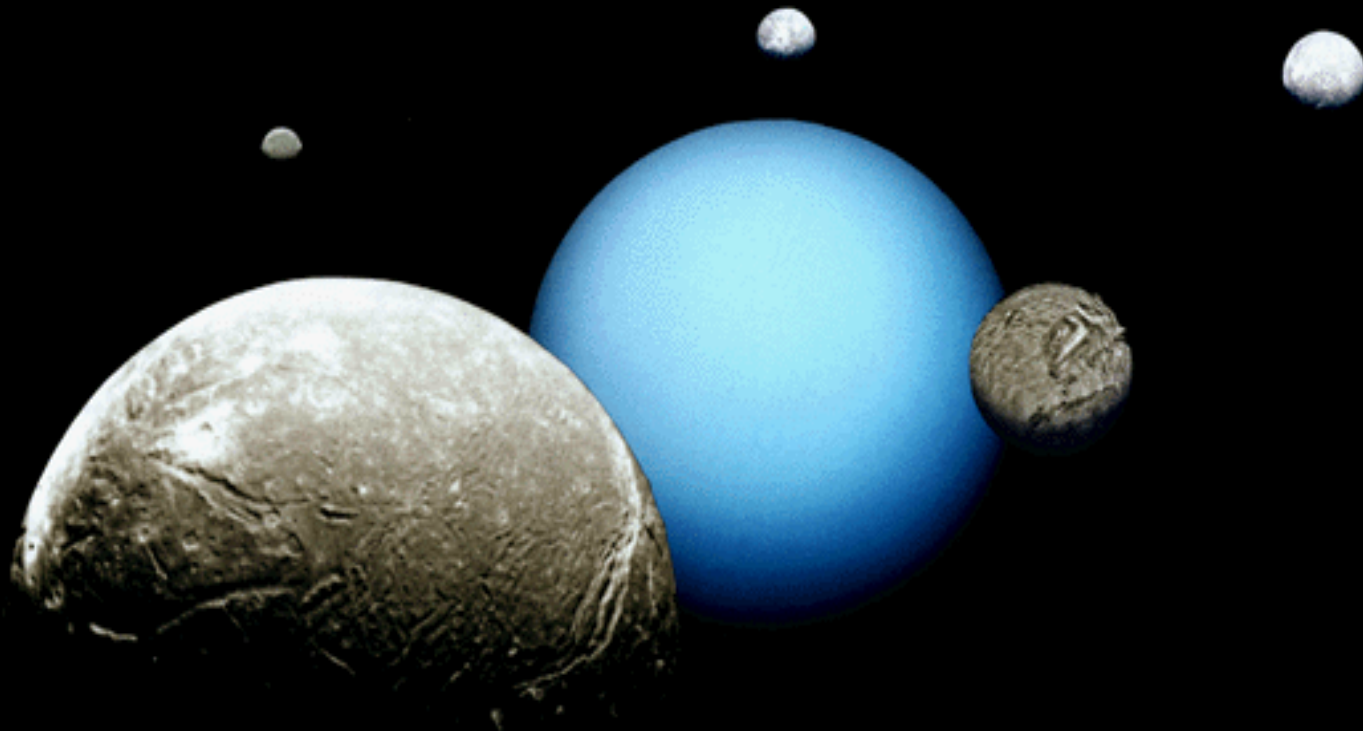
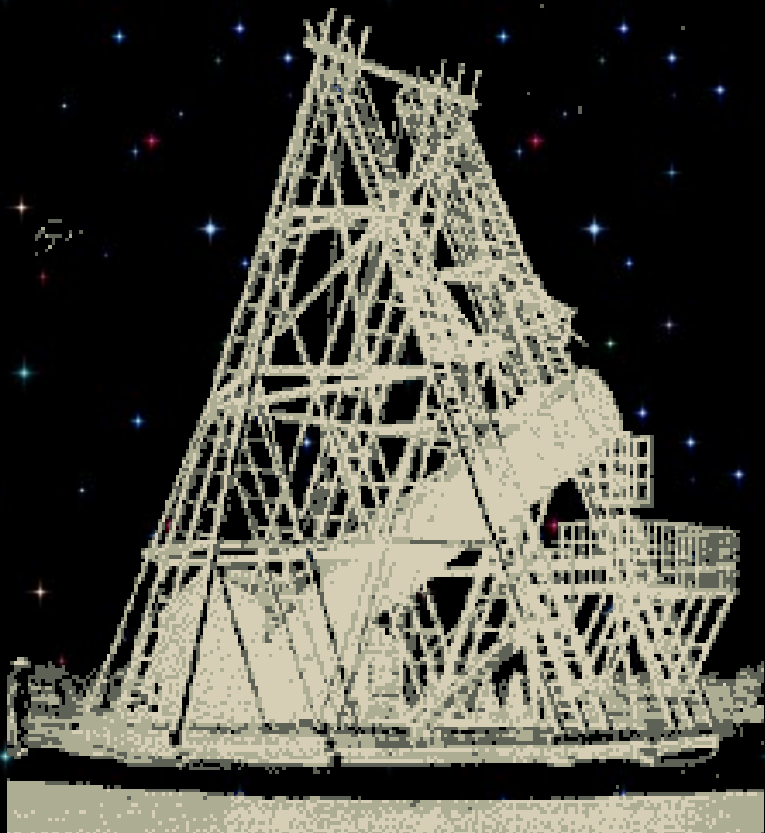

A Naprendszer külső régióinak felfedezése

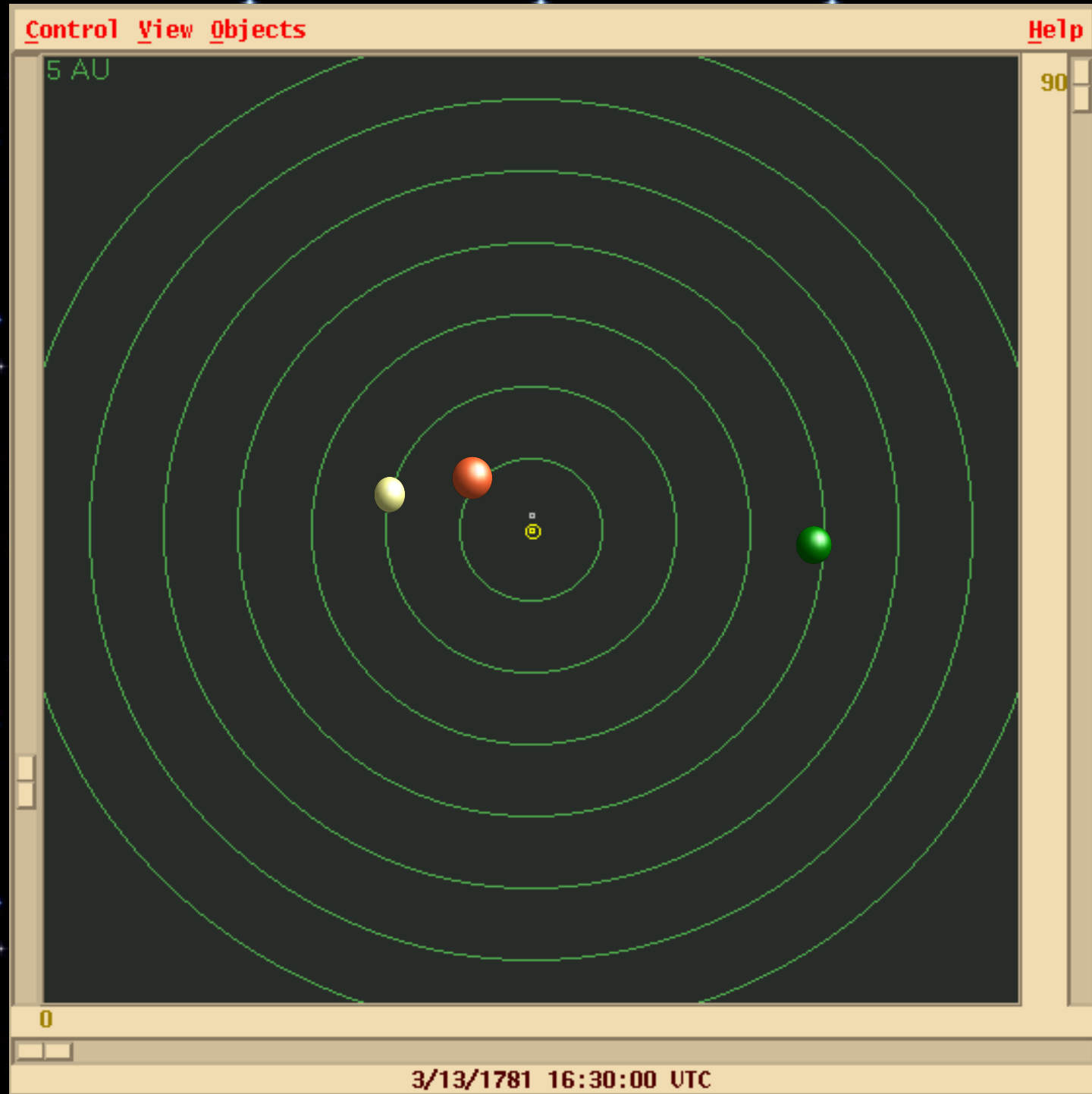

William Herschel az Uránusz felfedezésével (1781)
rávilágított, hogy a Naprendszerben még több
ismeretlen égitest (bolygó) lehet!

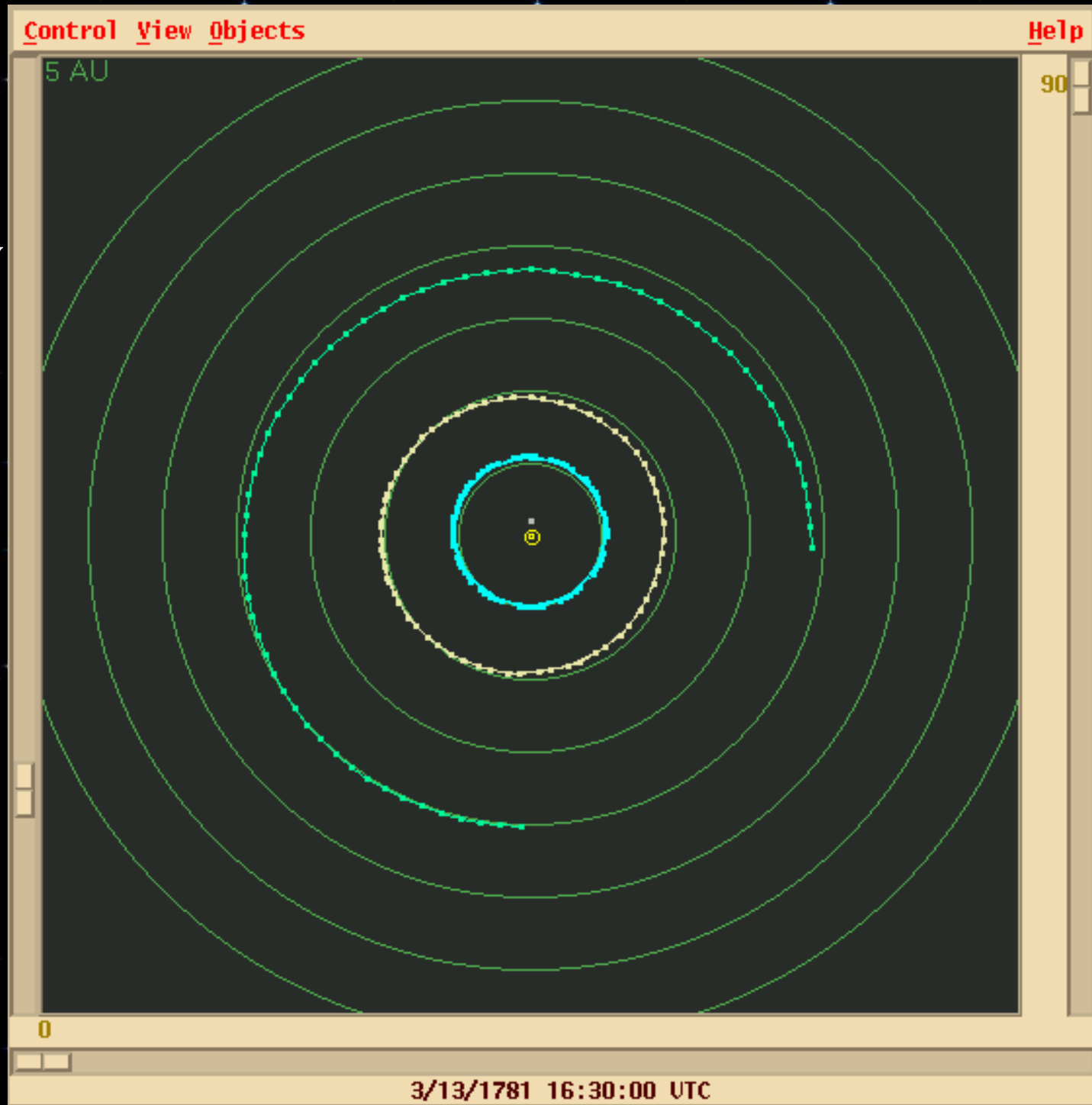
Newton elmélete
alapján többen
nekiláttak, hogy
kiszámítsák az
Uránusz pályáját

1781

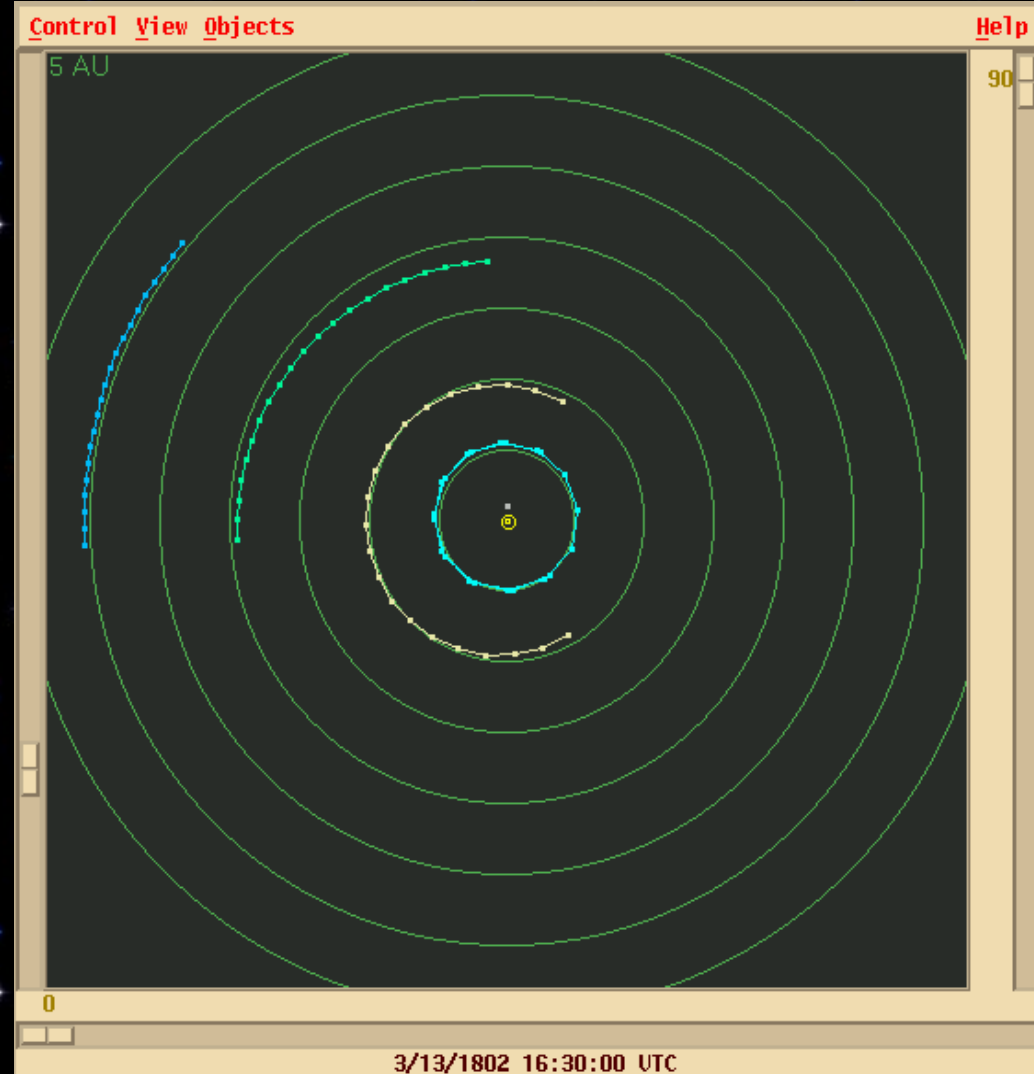
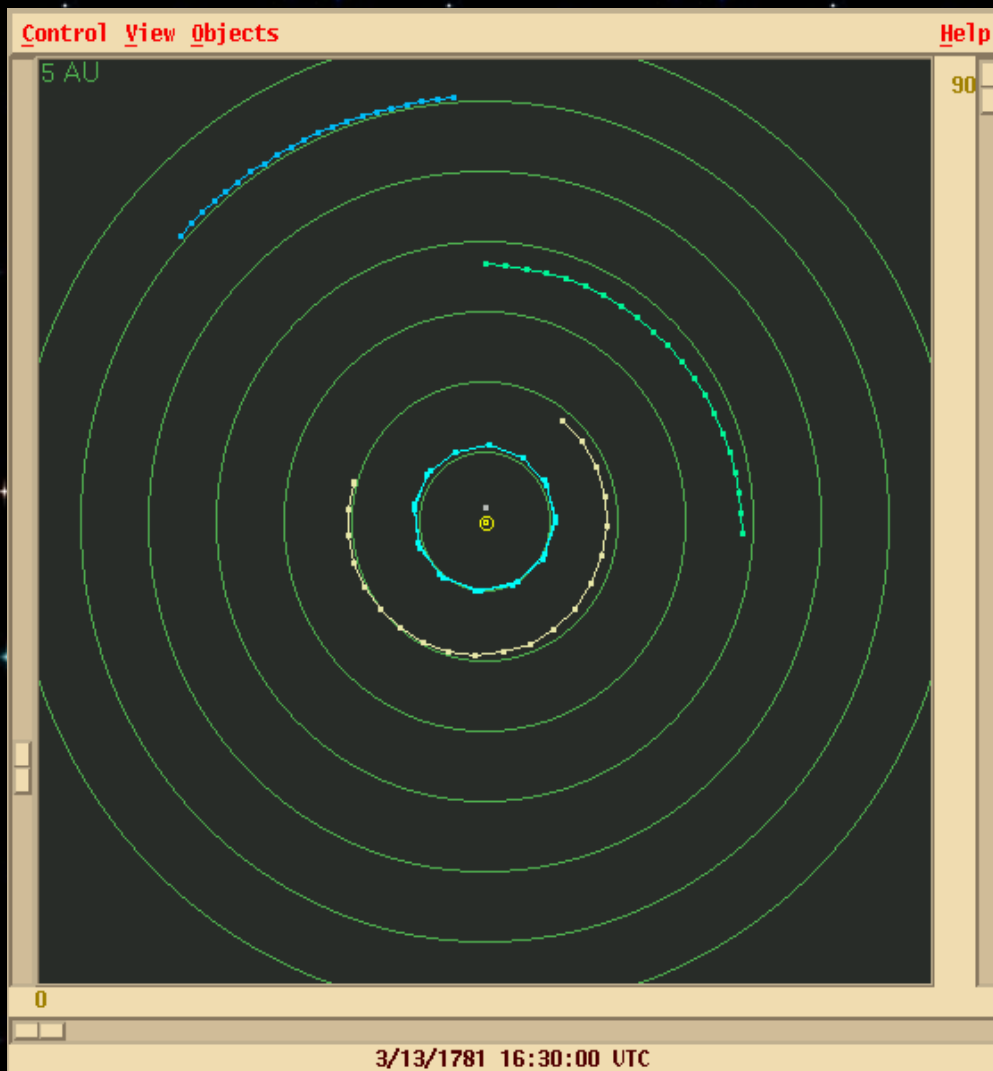

kb. 30 év alatt
ismerték fel, hogy
az Uránusz
megfigyelt és
számított pályája
eltérést mutat

1820

lehetséges magyarázat: egy külső bolygó gravitációs ereje eltéríti az Uránuszt --> megindul a vadászat a titokzatos külső bolygó után!

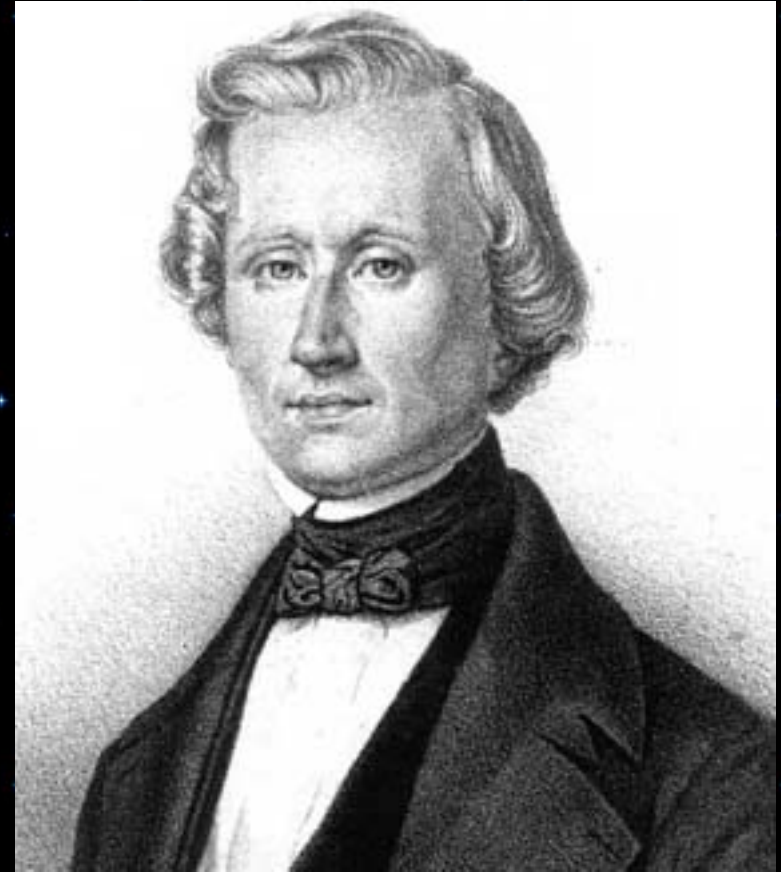
John C. Adams (1819-1892)

- matematikus diák Cambridge-ben
- nagyon izgalmasnak találta az új bolygó megtalálásának problémáját
- nekilátott kiszámítani a helyzetét
- eredményeit a királyi csillagással próbálta közölni --> elutasítás
- saját maga kezdte el keresni a bolygót --> nem sikerült

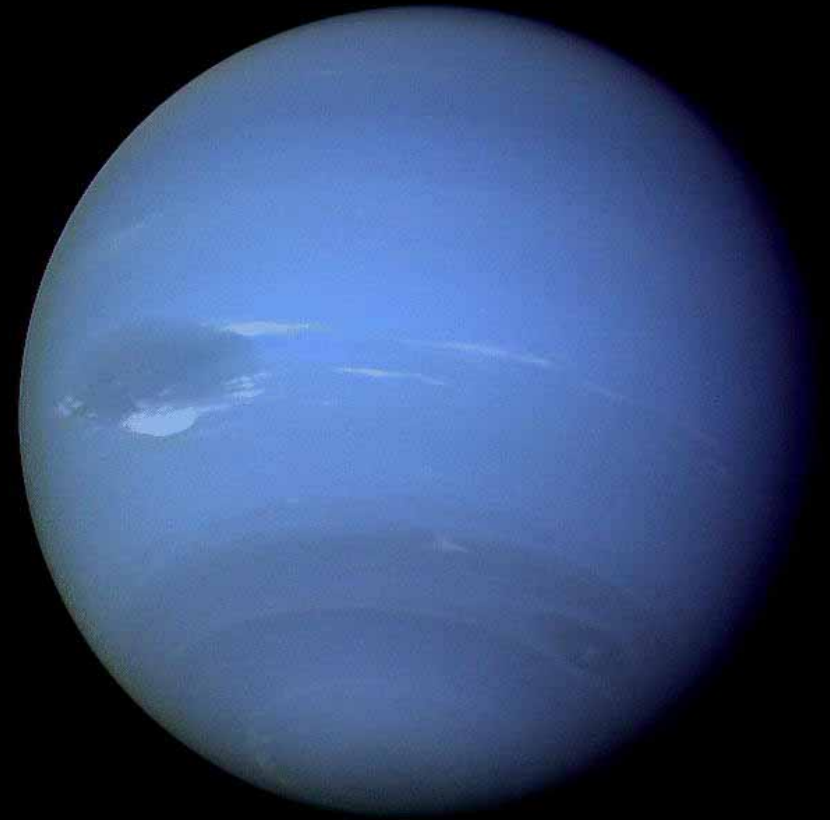

Jean Joseph Leverrier (1811-1877)

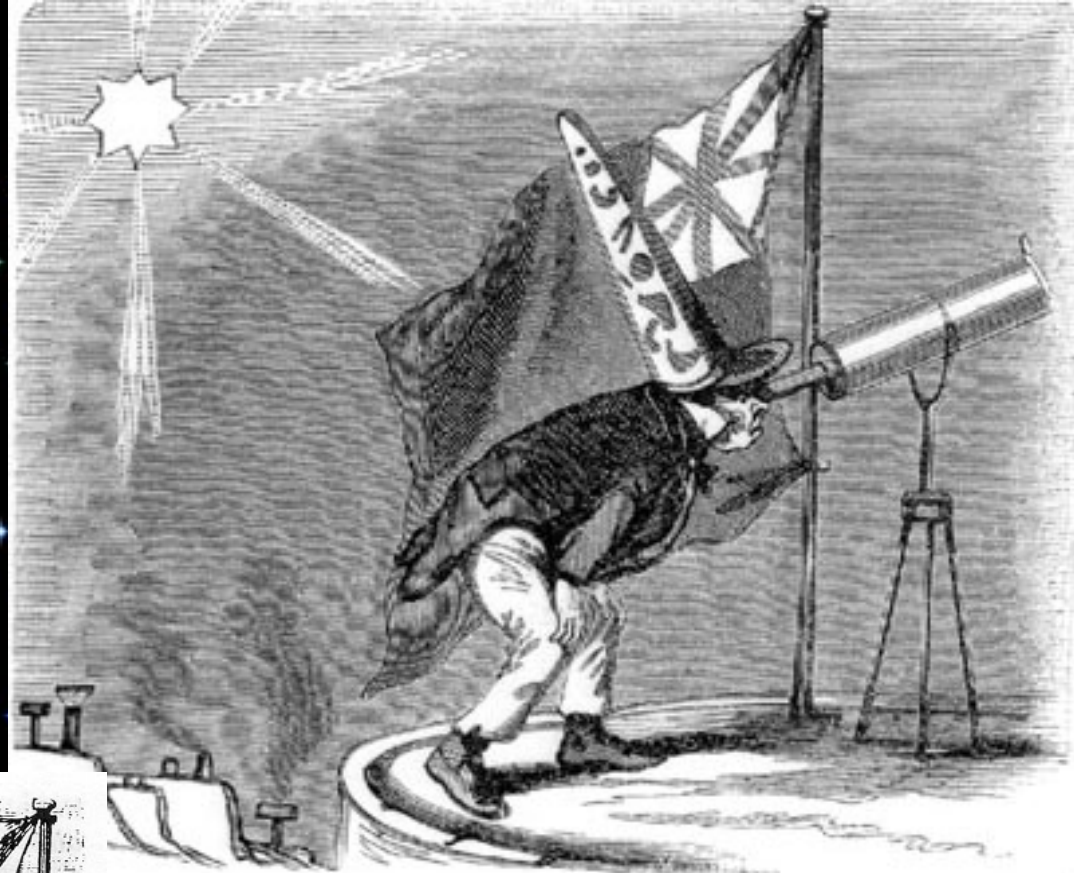
- francia csillagász
- 4 évvel Adams után kezd el foglalkozni az Uránusszal
- 1845-ben 2 cikket is publikál az új bolygó helyzetéről
- a jósolt pozíció kb. hasonló, mint Adams eredménye
- 1846: Leverrier a német Galle-hoz fordul, hogy keresse meg az új bolygót (nagyobb távcsőben még a korong alak is látszani fog szerinte)

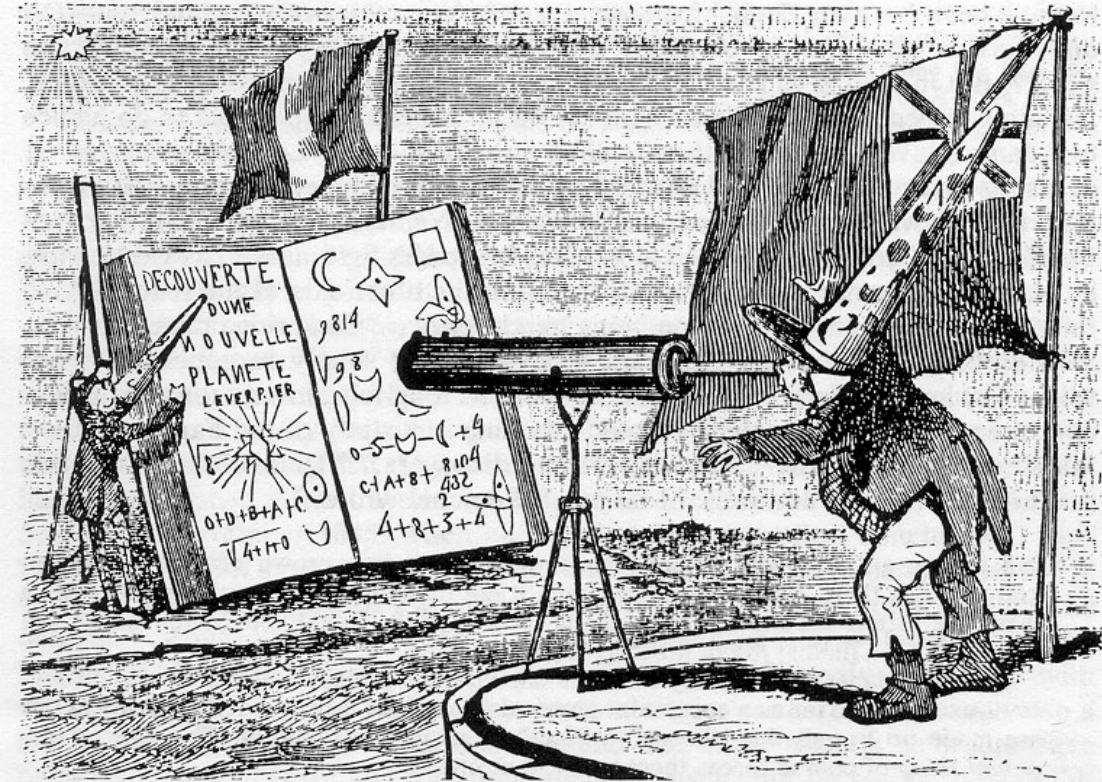
1846. szept. 23.: J.G.Galle a Berlieni Csillagvizsgálóban
Leverrier előrejelzése alapján megtalálja a Neptunuszt

a francia újságok
gonoszul kigúnyolták
Adams (és az angolok)
sikertelen próbálkozását

(M. Adams cherchant la planète de M. Leverrier.)

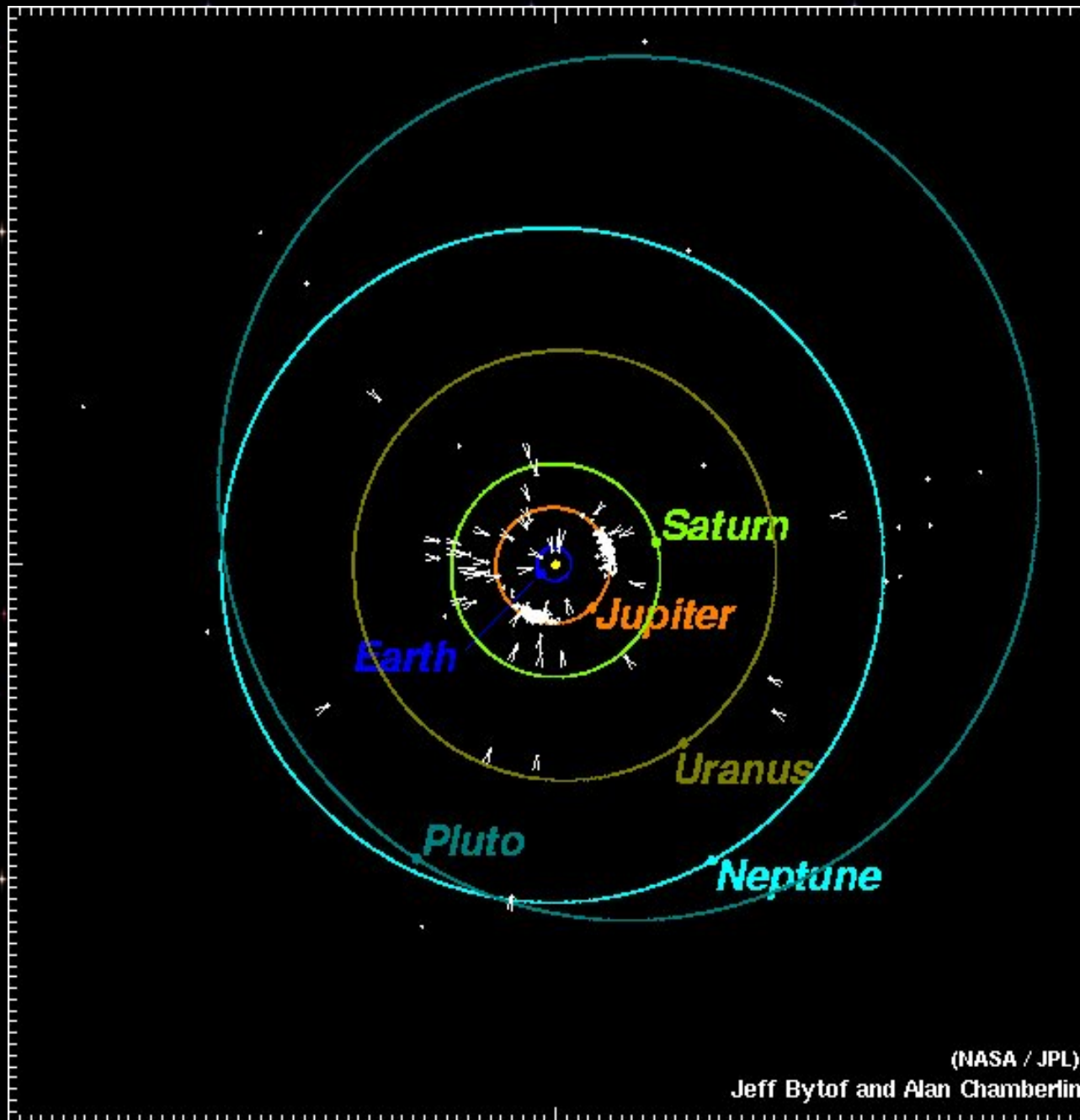

A történet folytatódik!

A Neptunusz pályája
is zavarokat mutatott...

kb. 70 év elteltével
egyértelművé vált,
hogy még legalább
egy további bolygónak
lennie kell a Naprsz.
külső részén

újraindult a verseny
az X. bolygó után...

Percival Lowell (1855-1916)

amerikai csillagász

a Lowell-obszervatórium alapítója

a Mars-csatornák rejtélye és
az X. bolygó felfedezése
érdekelte igazán

13 éven keresztül kutatott
az új bolygó után

- túl halványnak bizonyult, ezért
nem vette észre

Clyde W. Tombaugh (1906-1997)

- amerikai csillagász
- a Lowell obszervatóriumban dolgozott megfigyelőként
- az új bolygót fényképfelvételek segítségével kereste

1930. feb. 18. : a keresés sikerrel járt, Tombaugh elsőként pillantotta meg a Plutót

A Plutó felfedezéséhez feltétlenül szükséges volt a fényképezés alkalmazása -- az elmozdulás alapján azonosította Tombaugh

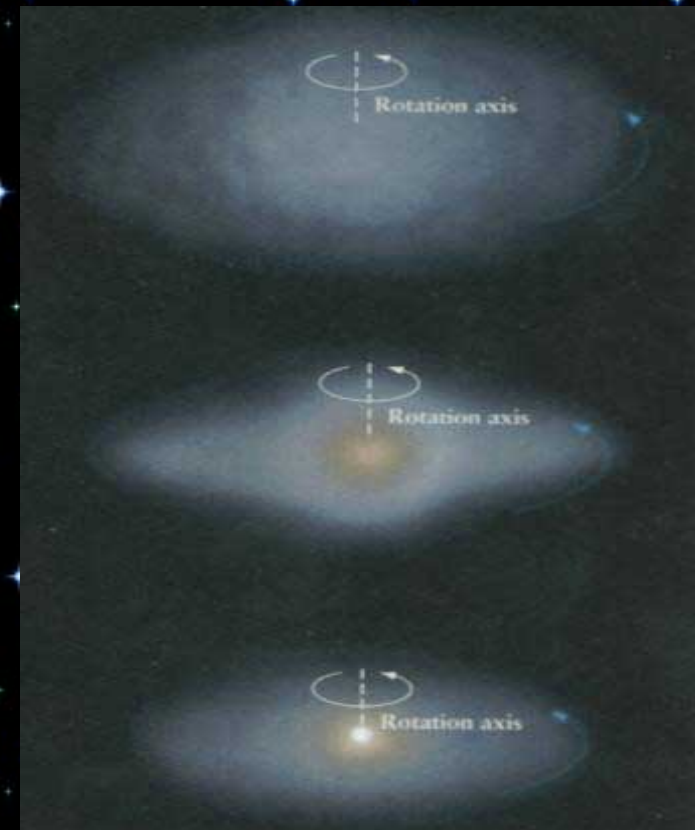
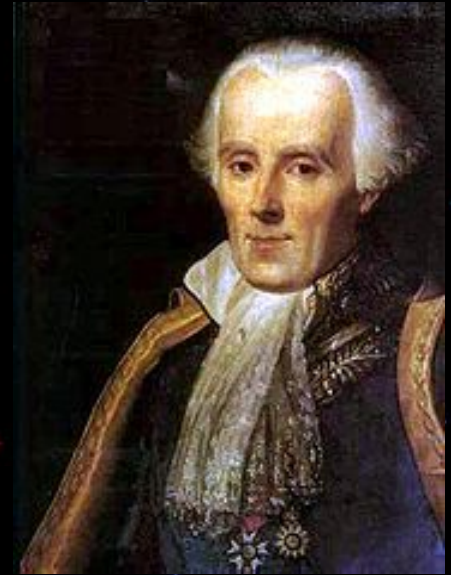
Pierre Simon Laplace (1749-1824)

francia matematikus, fizikus

Mécanique celeste (1799-1809)

a Naprendszerben a bolygó-
pályák időben stabilisak

"ködhipotézis": a Naprsz.
egy összehúzódó gázfelhőből
jött létre

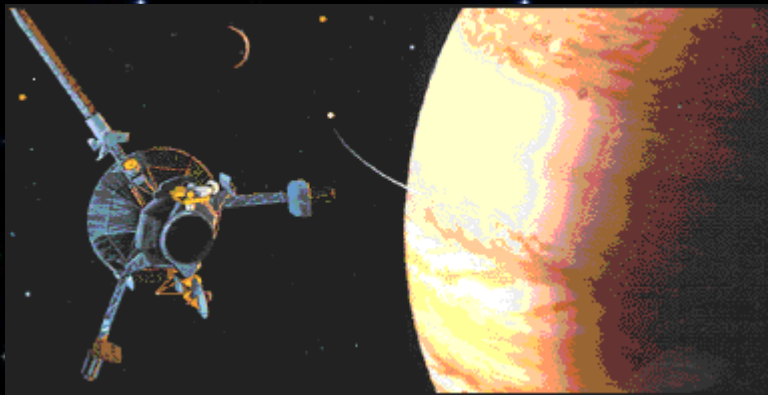
A Naprendszer külső régiói - a 21. sz. elején

Jupiter

- gázóriás
- felhőörvények (Nagy Vörös Folt)
- Galilei-holdak:

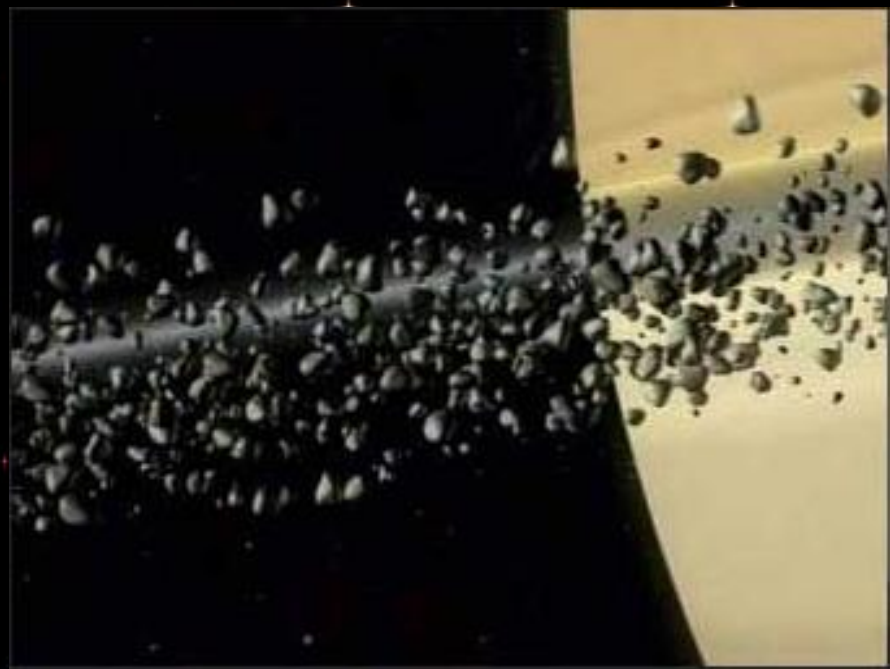
Io, Europa, Ganimédész, Callisto

- 66 ismert hold (2012)
(évente bővül)
- vékony gyűrű

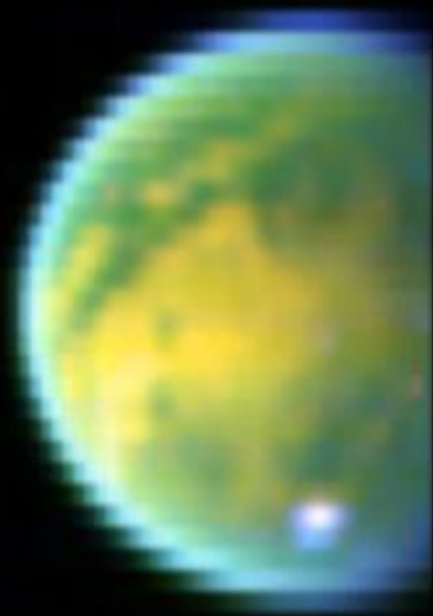
Szaturnusz

- gázóriás
- látványos gyűrűk
- 62 ismert hold (2012)

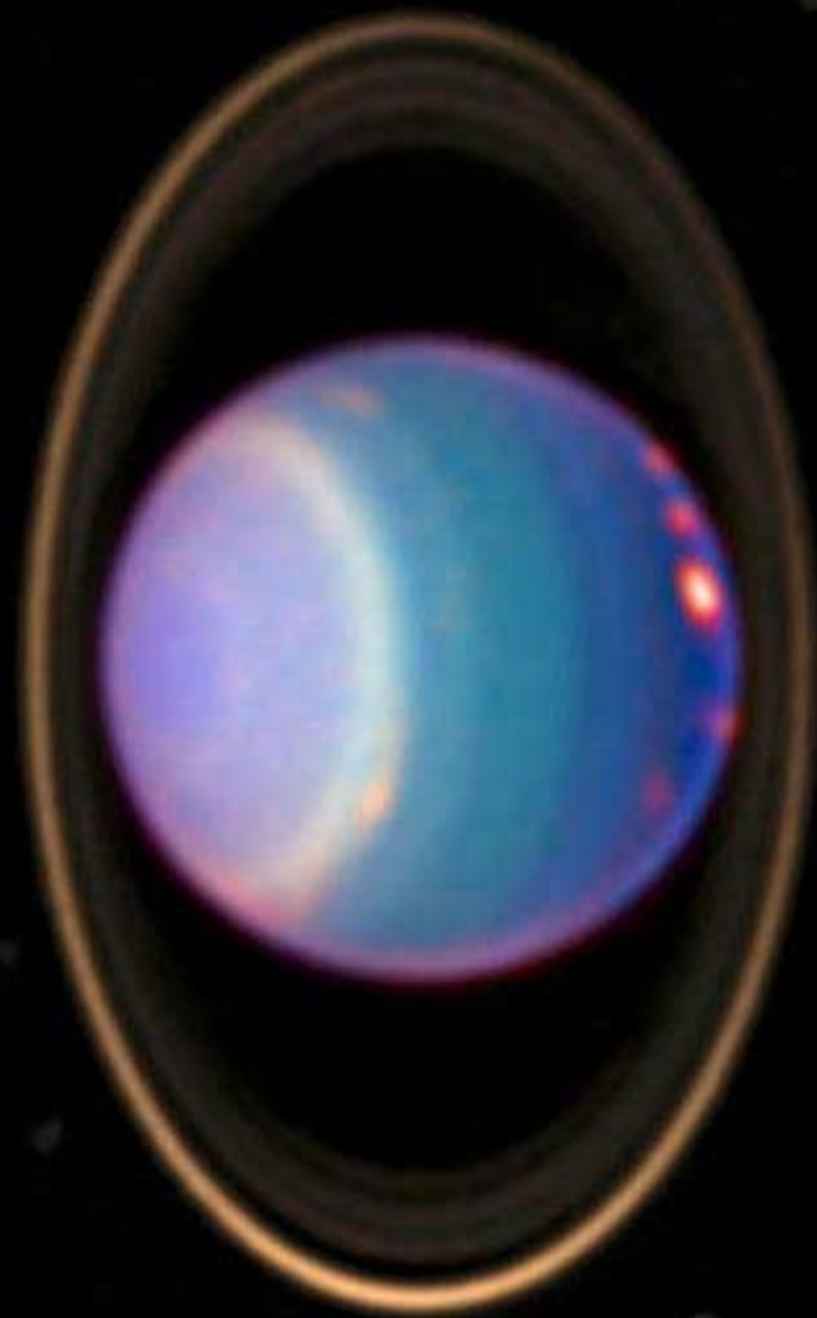
Titan

- legnagyobb hold
- sűrű légkör

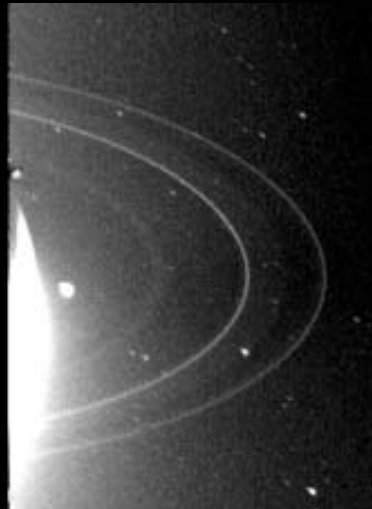
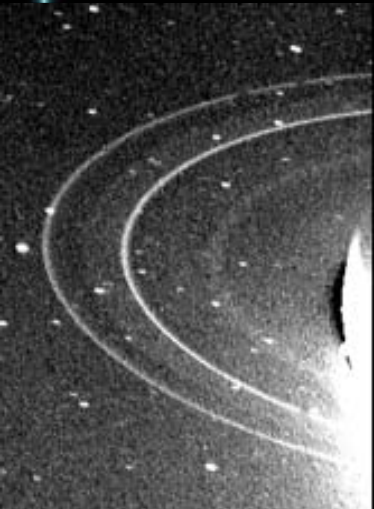
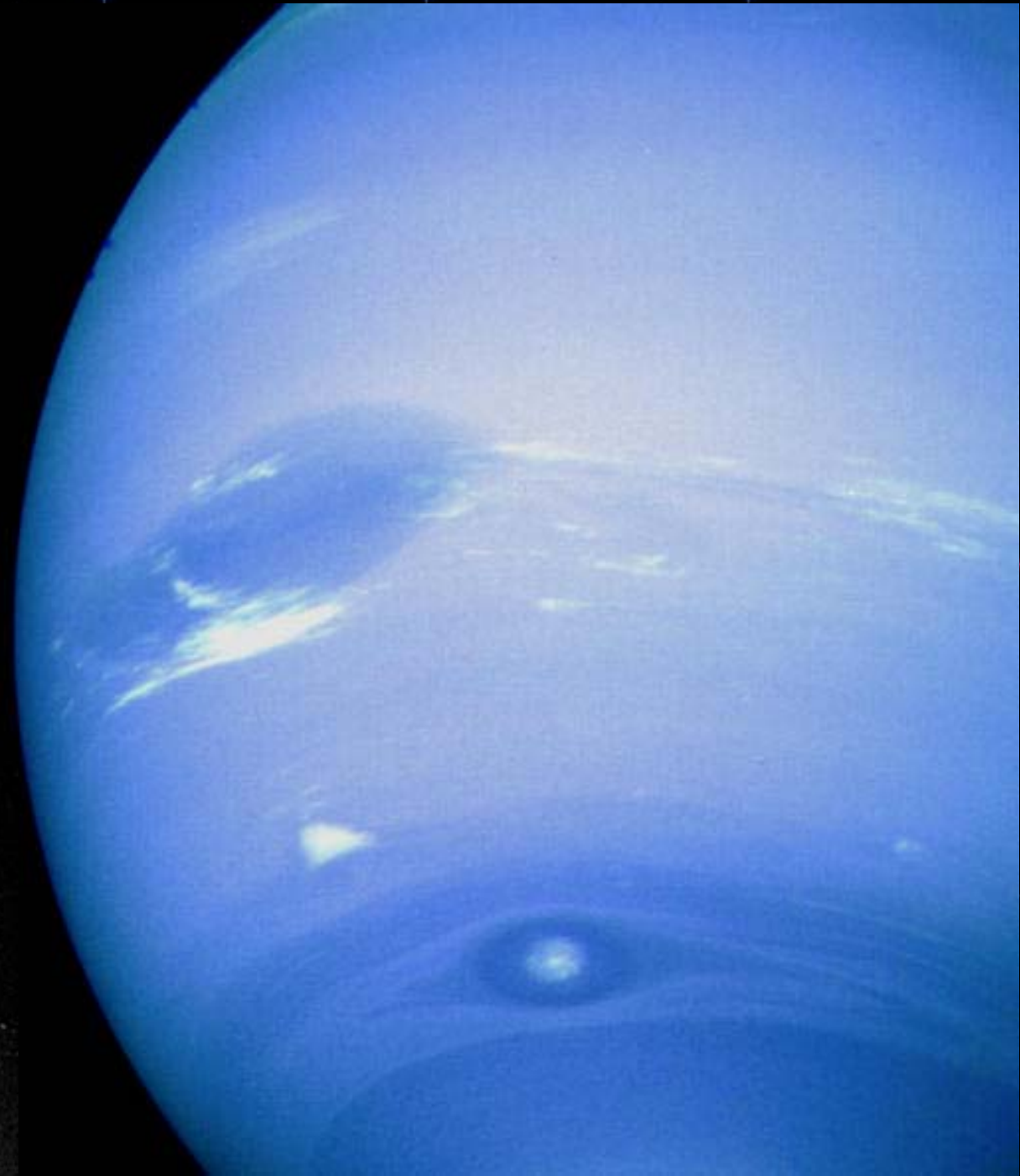
Uránusz

- gázóriás
- vékony gyűrű
- "bedőlt" forgástengely
- 27 ismert hold

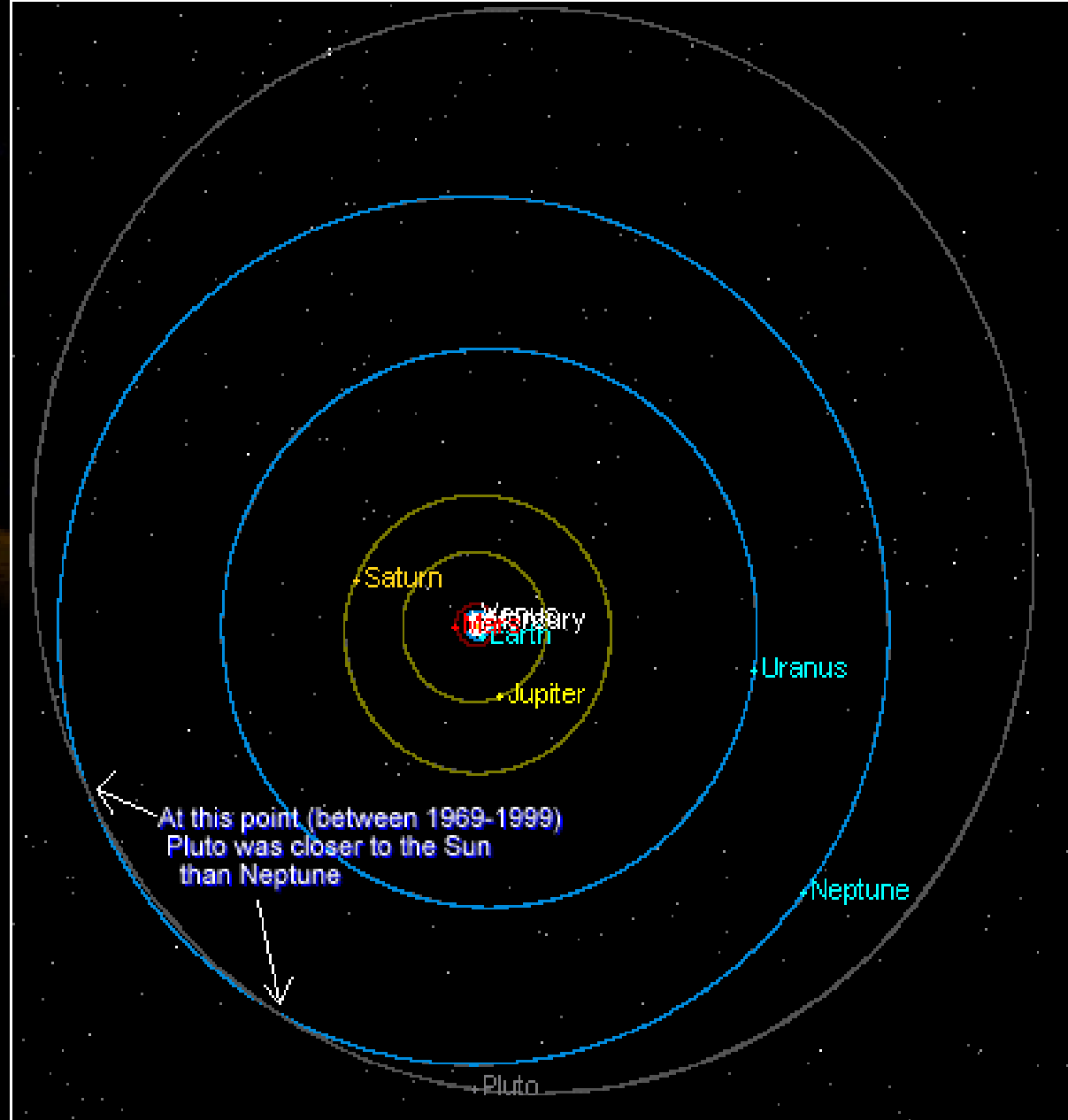
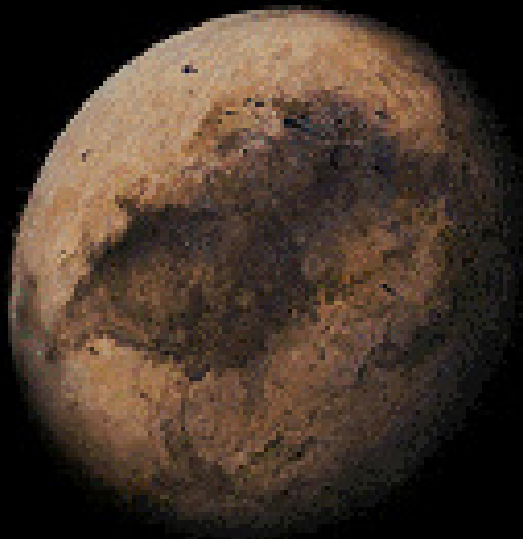
Neptunusz

- gázóriás
- vékony gyűrűk
- 13 ismert hold

Plutó

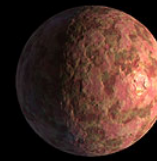
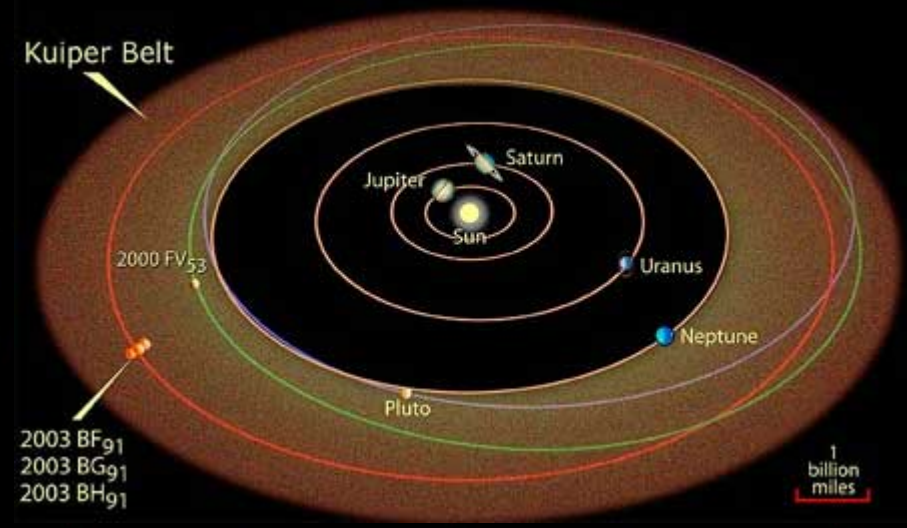
- kőzetbolygó
- elliptikus pálya
- ferde pályasík
- hold: Charon, Nix, Hydra

The positions of the planets in this diagram show where they will be in July 2008

Kuiper-öv

- aszteroida öv
- a Neptunuszon túl (1990)
- Plutó méretű kisbolygók
- elnyúlt, elliptikus pályák
- Quaoar (2002)
- Sedna (2004)
- Makemake; Haumea (2005)

Sedna
800-1100 miles
in diameter

Quaoar
(800 miles)

Pluto
(1400 miles)

Moon
(2100 miles)

Earth
(8000 miles)

Oort-felhő

- a Naprsz.
legtávolabbi
tartománya
(100 000 CsE)

- milliárdnyi
üstökös mag

- ütközések miatt
egyres magok a
Nap felé indulnak el

*Oort Cloud cutaway
drawing adapted from
Donald K. Yeoman's
illustration (NASA, JPL)*